

Oponentský posudek na habilitační práci:

Ladislav Kudrna, Bojovali a umírali v Indočíně. První vietnamská válka a Čechoslováci v cizinecké legii, 400 tištěných stran

Cíl práce:

Osvětlit roli československých legionářů, kteří bojovali na francouzské straně v první vietnamské válce, na základě dvacet jedna „bojových“ a „repatriačních“ osudů a analyzovat počátky československo-vietnamských politických a diplomatických vztahů

Pramenná základna

Bylo využito doposud nevyužitých a nepublikovaných Archivu bezpečnostních složek a Archivu ministerstva zahraničí a také fondu UV KSČ, uloženého v Národním archivu. Tento materiál prvotřídní vypovídací hodnoty byl konfrontován s výpověďmi dosud žijících pamětníků, repatriovaných legionářů a s jejich vydanými a nevydanými memoiry.

Charakteristika práce:

Práce má se nacházet na pomezí dějin vojenství a zahraniční politiky a diplomacie. Nicméně použitím pamětí a výslechových protokolů nabývá habilitační spis daleko obecnějšího charakteru, který zasahuje i do dějin všedního dne a kultury, zvláště v „nebojových“ pasážích analyzující vietnamskou politickou, hospodářskou a mentální realitu. Jádrem práce tvoří „operační vyprávění“ dvaceti jedna legionářů. V kapitole o počátcích vietnamsko-československých vztahů vstupuje habilitant na pole neprobádaných vnitrostranických a vnitrostátních soudobých dějin.

Metoda zpracování

Vnitřní struktura díla je zdánlivě jednoduchá: cesta dvaceti jedna československých občanů do cizinecké legie, z legií do války, z války do zajetí a ze zajetí do vlasti. Nicméně každá tato změna byla křížovatkou cesty a byla také změnou lidského a občanského statutu – totiž od občana k uprchlíkovi, od uprchlíka k legionáři, od legionáře k bojovníkovi, od bojovníka k zajatci, od zajatce k repatriantovi, od repatrianta k odsouzenému, od odsouzeného opět k občanovi. Proměny vnějšíkové (prostředí, místa a času) a proměny vnitřního státu člověka v sobě skrývají obrovský vypravěčský a metodologický náboj. Právě ona cesta od svobodného občana „přes peklo války“ k občanovi svobodnému jen zdánlivě jakoby naznačovala osudy

mnoha Evropanů první poloviny 20. století. Už jenom ta skutečnost, že takovouto hru osudu a rychlé proměny osobního státu(su) lze vůbec přežít, je něco analyticky provokativního a i vypravěčsky vděčného a zároveň poučného. U Ladislava Kudrny převážilo při zpracování této látky spíše upřednostnění vypravěčského potenciálu. Ale on se k většímu metodologickému využití takto pestré a vnitřně koherentní látky také dopracuje.

Tuto habilitační práci považuji za velice přínosnou z těchto důvodů

- v maximální míře využito relevantních archivních pramenů a nakládání s nimi při samotné textaci je velice uvážlivé a účelné, archivní materiál byl jím objeven a využit vůbec poprvé
- stanovil základní chronologii československé-vietnamských vztahů a jasně definoval pojmový aparát;
- nikdy nezamlčuje případné konflikty mezi aktéry a s materiálem ideologicky nemanipuluje
- získané poznatky dovede zevšeobecnit a zařadit je do kontextu politických dějin

Náměty do rozpravy

1. K habilitačnímu dílu nemám žádných faktických námitek. Jen upozorňuji na skutečnost, že Kudrnův vypravěčský, někdy až reportážní styl bývá doplňován i slangovými výrazy viz například „tuto práci nelze použít ani náhodou“.

2. Takováto, práce, která otevírá novou, doposud nejen badatelské veřejnosti skrytou vlastní minulost, mívá, pokud aktéři těchto dějů a jejich přímí potomci ještě žijí, dosahy do současnosti. Zajímalo by mne, jakým způsobem se ukázala být vietnamská legionářská anabáze ještě živou a jak a s ní habilitant hodlá v budoucnu badatelsky naložit.

Závěrečné shrnutí

Práci vřele doporučuji k obhajobě, neboť se vyznačuje:

1. jasným zadáním,
2. čitelnou koncepcí,
3. velmi nápaditou a namáhavou prací s prameny,
4. průhledným a ústrojným vnitřním členěním díla,

5. jasně formulovanými badatelskými otázkami a hlavně ověřitelnými závěry, tedy zodpověděním těchto otázek, které, jak už jsem naznačil, nesmírně obohacují výzkum o účasti československých občanů v „zahraničních vojenských misích“ a
6. dobrou stylistikou.

V Praze, 31. 1. 2010

Prof. Milán Hlavačka

